

**IZMIJENJENA SATNICA ZA II. SEMESTAR POSLIJEDIPLOMSKOGA DOKTORSKOG STUDIJA POVIJEST
UMJETNOSTI, KULTURNA BAŠTINA I VIZUALNA KULTURA U AK. GOD. 2022./2023.**

Raspored održavanja problemskih kolegija – II. semestar ak. god. 2022./2023.	
24., 25. i 26. ožujka 2023. petak, subota i nedjelja	Nove metodologije i tehnologije nositelj prof. dr. sc. Miljenko Jurković (mjurkovi@ffzg.hr) terenska nastava na Rabu
1. travnja 2023. subota A-126	9.00 – 10.30 Povijesni izvori i život spomenika nositeljica doc. dr. sc. Tanja Trška (ttrska@ffzg.hr) 10.40 – 12.10 Popularna kultura i povijest umjetnosti nositelj prof. dr. sc. Frano Dulibić (fdulibic@ffzg.hr) 12.10 – 13.10 <u>PAUZA ZA RUČAK</u> 13.10 – 14.40 Popularna kultura i povijest umjetnosti 14.50 – 16.20 Povijest javnog prostora nositeljica doc. dr. sc. Ana Marinković (amarinko@ffzg.hr)
29. travnja 2023. subota A-126 (uz mogućnost online nastave)	9.00 – 10.30 Povijesni izvori i život spomenika 10.40 – 12.10 Povijesni izvori i život spomenika 12.10 – 13.10 <u>PAUZA ZA RUČAK</u> 13.10 – 14.40 Povijest javnog prostora 14.50 – 16.20 Povijest javnog prostora
6. svibnja 2023. subota A-126	9.00 – 10.30 Popularna kultura i povijest umjetnosti 10.40 – 12.10 Popularna kultura i povijest umjetnosti 12.10 – 13.10 <u>PAUZA ZA RUČAK</u> 13.10 – 14.40 Povijesni izvori i život spomenika 14.50 – 16.20 Povijest javnog prostora
3. lipnja 2023. subota A-126	9.00 – 10.30 Popularna kultura i povijest umjetnosti 10.40 – 12.10 Povijesni izvori i život spomenika 12.10 – 13.10 <u>PAUZA ZA RUČAK</u> 13.10 – 14.40 Povijest javnog prostora

Raspored održavanja doktorskih radionica – II. semestar ak.god. 2022./2023.	
<p>31. ožujka 2023. petak (6 + 1 sat) 10.30 – prvi blok radionice 14.00 – razgled Knjižnice 14. 45 – drugi blok radionice</p>	<p>Pronalaženje relevantnih izvora informacija i organizacija referenci <u>Voditeljice</u>: Iva Melinščak Zlodi (imelinsc@ffzg.hr) i Marijana Briški Gudelj <u>Lokacija</u>: Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu (Računalna učionica) <u>Kategorija</u>: Baze podataka</p>
<p>5. svibnja 2023. petak (3 sata) *vrijeme će biti naknadno javljeno</p>	<p>Arhivi i zbirke u Zagrebu: Fondovi Instituta za povijest umjetnosti <u>Voditeljica</u>: doc. dr. sc. Ana Marinković (amarinko@ffzg.hr) <u>Lokacija</u>: Institut za povijest umjetnosti (Ulica grada Vukovara 68/III., Zagreb) <u>Kategorija</u>: Pisani izvori/slikovni izvori</p>
<p>5. svibnja 2023. petak (3 sata) 14. 45</p>	<p>Upravljanje istraživačkim podacima <u>Voditelji</u>: Marijana Glavica (mglavica@ffzg.hr) i Vedran Halamić <u>Lokacija</u>: Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu (Računalna učionica) <u>Kategorija</u>: Baze podataka</p>
<p>2. lipnja 2023. petak (3 sata) 10.00</p>	<p>Arhivi i zbirke u Zagrebu: Fondovi Nadbiskupijskoga arhiva u Zagrebu <u>Voditelj</u>: Danko Šourek (dsourek@ffzg.hr) <u>Lokacija</u>: Kaptol 27, Zagreb <u>Kategorija</u>: Pisani izvori/slikovni izvori</p>
<p>2. lipnja 2023. petak (3 sata) 14.45</p>	<p>Upravljanje istraživačkim podacima <u>Voditelji</u>: Marijana Glavica (mglavica@ffzg.hr) i Vedran Halamić <u>Lokacija</u>: Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu (Računalna učionica) <u>Kategorija</u>: Baze podataka</p>
<p>3. lipnja 2023. subota (6 sati ukupno) 14.50 – 16.20</p>	<p>Rad na prijavi teme i struktura doktorskog rada <u>Voditeljica</u>: Ana Munk (amunk@ffzg.hr) <u>Lokacija</u>: prostorija A-126, Filozofski fakultet u Zagrebu (i online <i>peer review</i> grupe) <u>Kategorija</u>: Akademsko pisanje</p>

Raspored održavanja doktorskog praktikuma – II. semestar ak. god. 2022./2023.	
1. srpnja 2023. subota (10 sati) *točno vrijeme će biti naknadno objavljeno	A-126, Filozofski fakultet u Zagrebu

DOKTORSKE RADIONICE U II. SEMESTRU AK. GOD. 2022./2023.

1. Naslov: Pronalaženje relevantnih izvora informacija i organizacija referenci

Kategorija: Baze podataka

Lokacija: Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Datum: petak 31. ožujka; u 10.30 prvi blok radionice; u 14.00h obilazak Knjižnice; u 14.45 drugi blok radionice (računalna učionica u Knjižnici FF-a)

Voditelji: Iva Melinščak Zlodi (imelinsc@ffzg.hr) i Marijana Briški Gudelj

Broj sati: 1 + 6

Olakšati doktorandima snalaženje u relevantnoj tiskanoj i elektroničkoj građi dostupnoj u okviru Knjižnice ili dostupnoj u otvorenom pristupu, unaprijediti njihove vještine pronalaženja, odabira, vrednovanja, organizacije i korištenja informacija.

Nakon radionice, polaznici će ovladati glavnim vještinama i znanjima koja čine kritičku informacijsku pismenost, prepoznati vrste znanstvenih i stručnih publikacija i njihove značajke, navesti glavne izvore informacija za povjesničare umjetnosti, koristiti glavne funkcionalnosti kataloga Knjižnice te online izvora za povjesničare umjetnosti, evaluirati izvore informacija, upotrebljavati softver za organizaciju bilješki Zotero (instalirati ga i podesiti, prikupljati i organizirati reference, citirati i izrađivati bibliografiju prilikom pisanja u MS Wordu) te koristiti osnovne funkcionalnosti MS Worda za organizaciju bilješki.

2. Naslov: Upravljanje istraživačkim podacima

Kategorija: Baze podataka

Lokacija: Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Datum: petak 5. svibnja u 14:45 i petak 2. lipnja u 14:45 u računalnoj učionici Knjižnice FF

Voditelji: Marijana Glavica (mglavica@ffzg.hr) i Vedran Halamić

Broj sati: 6

Doktorandi će se upoznati s izvorima digitalnih podataka koje povjesničari umjetnosti mogu koristiti za svoja istraživanja te s glavnim projektima i inicijativama koje se bave razvojem istraživačke infrastrukture za područje humanističkih znanosti. Naučit će što je upravljanje podacima i zašto je važno, koju dokumentaciju je potrebno prikupiti uz podatke, kako organizirati podatke, gdje ih čuvati i kako brinuti o sigurnosti podataka. Upoznat će se s osnovnim pravnim i etičkim pitanjima prilikom korištenja postojećih podataka ili kod objave vlastitih podataka. Izradit će plan upravljanja podacima za svoje doktorsko istraživanje. Uputit će ih se gdje i kako mogu objaviti i arhivirati podatke koje prikupe u vlastitim istraživanjima.

3. Naslov: Arhivi i zbirke u Zagrebu: Fondovi Instituta za povijest umjetnosti

Kategorija: Pisani izvori/slikovni izvori

Lokacija: Institut za povijest umjetnosti (Ulica grada Vukovara 68/III.)

Datum: petak 5. svibnja 2023.

Voditeljica: Ana Marinković (amarinko@ffzg.hr)

Broj sati: 3

Radionica u Institutu za povijest umjetnosti obuhvatit će obilazak specijalne knjižnice i dokumentacijskih fondova (fototeke, planoteke), koji se u Institutu stvaraju od osnutka 1961. godine, s posebnim naglaskom na osobne arhivske fondove zaslužnih povjesničara umjetnosti. Cilj radionice je upoznavanje s građom i resursima dostupnim u Institutu, korisnim za daljnje istraživanje doktorskih tema. Na primjerima dobre prakse ukazat će se na suvremene standarde i metode dokumentarne i arhivske obrade, koji podrazumijevaju izgradnju relacijskih baza podataka te upotrebu računalnih tehnologija i alata za analizu teksta i slike.

4. Naslov radionice: Arhivi i zbirke u Zagrebu: Fondovi Nadbiskupijskoga arhiva u Zagrebu

Kategorija: Pisani izvori/slikovni izvori

Lokacija: Kaptol 27

Datum: petak 2. lipnja u 10.00h

Voditelj: Danko Šourek (dsourek@ffzg.hr)

Broj sati: 3

U sklopu radionice u Nadbiskupijskom arhivu u Zagrebu studenti poslijediplomskoga doktorskoga studija upoznat će se sa strukturom arhiva i načinom korištenja građe. Riječ je o fondovima relevantnim za istraživanje tema povezanih prvenstveno sa sakralnom arhitekturom i umjetnošću na povijesnom prostoru Zagrebačke (nad)biskupije, ali i drugim narudžbama zagrebačkih biskupa i kaptola. U praktičnom dijelu radionice provest će se vježba transkripcije povijesnih dokumenata XVI. – XIX. stoljeća.

5. Naslov radionice: Rad na prijavi teme i struktura doktorskog rada

Kategorija: Akademsko pisanje

Lokacija: prostorija A-126, Filozofski fakultet u Zagrebu

Datum: subota 3. lipnja 2023. i online *peer review* grupe

Voditeljica: Ana Munk (amunk@ffzg.hr)

Broj sati: 6

U sklopu niza radionica akademskog pisanja na kojima će se obrađivati pojedinačni aspekti boljeg i učinkovitijeg pisanja za akademske potrebe, u ovoj radionici studenti će nastaviti s vježbama definiranja istraživačkih teza, ciljeva istraživanja i radnih hipoteza u svrhu prijave teme i praćenja napretka u istraživačkom radu. Prijava teme doktorskog rada je predviđena za kraj 2. semestra. Doktorandi će analizirati i komentirati prijave svojih kolega (*peer review*) prema određenim unaprijed postavljenim kriterijima. Nadalje, upoznat će se sa strukturom doktorskih radova obranjenih na Odsjeku za povijest umjetnosti, posebno sa strukturom uvoda koji se sastoji od nekoliko nezaobilaznih komponenti.

SILABUSI PROBLEMSKIH KOLEGIJA U II. SEMESTRU AK. GOD. 2022./2023.

1. NAZIV PREDMETA/MODULA: *Nove metodologije i tehnologije*

VRSTA (OBVEZNI ILI IZBORNI): obvezni izborni (interdisciplinarno polje)

IME NOSITELJA PREDMETA/MODULA: prof. dr. sc. Miljenko Jurković

IMENA NASTAVNIKA /SURADNIKA NA PREDMETU/MODULU: prof. dr. sc. Miljenko Jurković

JEZIK IZVOĐENJA PREDMETA MODULA: hrvatski/engleski

BROJ SATI NASTAVE: 10P-0S-5V

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA/MODULA

Povijest umjetnosti kao znanost je na raskrižju već neko vrijeme, i to u dva aspekta. Klasične metodologije korištene u povijesti umjetnosti i dalje jesu i bit će srž te znanstvene discipline. Međutim, i u njima, pogotovo u terminologiji i kronologiji načeta su pitanja i problemi koji polako i postupno razaraju osnovnu strukturu struke. To je izazov na koji svakako treba odgovoriti u vrlo skoroj budućnosti. Na njega odgovor valja naći u novim metodama. Te su nove metode usko povezane sa suvremenim tehnologijama koje klasičnoj povijesti umjetnosti omogućavaju čitav dijapazon drugačijih poimanja pojedinih segmenata struke. Izučavanje spomenika samog za sebe može i dalje ostati predmetom klasične povijesti umjetnosti. Međutim, struka je već odavno krenula u kontekstualizaciju umjetničkog predmeta što otvara širok prostor novim mogućnostima. Danas se čini važnijim doznati u kojem je okruženju neki umjetnik stvarao, kamo je putovao, kakva su djela putovala, što su radili naručitelji, kako su oni djelovali na transfere oblika i funkcija, itd. Nove tehnologije otvaraju pak čitav niz mogućnosti. Nove su teme otvorene, primjerice transformacije povijesnih pejzaža. Nekoć je za

rekognosciranje terena, recimo jednoga otoka trebalo 30-ak godina, a sada se novim tehnologijama to napravi za godinu dana. Velik je raspon novih tehnologija, od onih koji služe postavljanju spomenika u fizički kontekst i stvaranju šire povijesne slike – lidar, dron, GIS – do tehnologija koje omogućavaju brzu obradu spomenika i digitaliziranje: totalna stanica, termo kamera, ispravljanje slike, 3D modeliranje. Novi digitalni svijet omogućava virtualizaciju svega, od recimo stvaranja virtualnih muzeja, kakvi fizički ne postoje, rekonstrukcije *membra disiecta* različitih spomenika, s 3D modeliranjem arhitekture i skulpture izuzetno se skraćuju terenska istraživanja, a DEM (*digital elevation model*) omogućava kabinetsko istraživanje arhitekture umjesto opetovanih odlazaka na teren.

Nastavne cjeline:

1. Terminologija i kronologija u povijesti umjetnosti – nužne promjene;
2. Tehnička poboljšanja u prikupljanju podataka (brzina rada, pojačana preciznost, jasnija vizualizacija);
3. Metode u prikupljanju 3D podataka, metode u 3D modeliranju, metode u procesuiranju podataka:
 - Digitalni alati,
 - 2D prema 3D kao osnovni metodološki problem;
4. Metode u prikupljanju 3D podataka, metode u 3D modeliranju, metode u procesuiranju podataka;
5. Kreacija baza podataka i virtualnih muzeja.

POPIS LITERATURE (OBVEZATNE)

Miljenko Jurković, "Quo vadis Late Antiquity. Quo vadis Middle Ages?", u: *Hortus artium medievalium*, br. 25, 2019., str. 137–142.

Palmira Krleža, Jelena Behaim, Ivor Kranjec, Miljenko Jurković, "Recreating Historical Landscapes: Implementation of Digital Technologies in Archaeology. Case Study of Rab, Croatia", u: *2018 International Conference on Intelligent Systems (IS)*, Funchal-Madeira, Portugal, 2018., str. 132–139.
Gian Pietro Brogiolo, Miljenko Jurković, "Corpus Architecturae religiosae Europaeae (IV-X sec.) – Introduction", u: *Hortus artium medievalium*, br. 18 (1), 2012., str. 7–26.

Petros Patias, "Overview of applications of close-range photogrammetry and vision techniques in architecture and archaeology", u: *Manual of photogrammetry*, br. 59 (3), 2004., str. 1044–1050.

Agisoft PhotoScan User Manual: Professional Edition, Version 1.4 Agisoft LLC, 2018.,
http://www.agisoft.com/pdf/photoscan-pro_1_4_en.pdf.

Stefano Campana, "3D Modelling in Archaeology and Cultural Heritage - Theory and Best Practices", u: *3D Recording and Modelling in Archaeology and Cultural Heritage. Theory and Best Practices*, ur. Fabio Remondino, Stefano Campana, Archaeopress, BAR International Series, 2014., str. 7–12.

R. Bennet, "Airborne Laser Scanning for Archaeological Prospection", u: *3D Recording and Modelling in Archaeology and Cultural Heritage. Theory and Best Practices*, ur. Fabio Remondino, Stefano Campana, Archaeopress, BAR International Series, str. 27–38.

Isabelle Heitz, Dominique Jagu, *Surveying the Past Using a Drone. Modelling the Caesar's Camp Oppidum under Dense Cover*, GIM International, 01.02.2018., URL:
<https://www.giminternational.com/content/article/surveying-the-past-using-a-drone>

G. Robleda Prieto, A. Pérez Ramos, "Modelling and Accuracy Assessment for 3D Virtual Reconstruction in Cultural Heritage Using Low-Cost Photogrammetry: Surveying of the 'Santa María Azogue' Church's Front", u: *The International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences*, XL- 5/W4, 2015., str. 263–270.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava će se izvoditi kroz predavanja i vježbe u kojima će naglasak biti na razgovoru i interakciji s poslijediplomantima. Vježbe će se provoditi u predavaonici i na terenu, a studenti dobiti praktična znanja o radu s novim alatima.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Od studenata se očekuje pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje u diskusijama te izrada pisanog prijedloga istraživanja s popratnom bibliografijom na odabranu temu vezanu uz područje doktorskog rada kandidata.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Evaluacija kolegija provest će se kroz razgovor sa studentima i anonimnu anketu.

BROJ ECTS BODOVA (AKO IH IMA): 3

2. NAZIV PREDMETA/MODULA: *Povijest javnog prostora*

VRSTA (OBVEZNI ILI IZBORNI): obvezni izborni (kulturna baština / interdisciplinarno polje)

IME NOSITELJA PREDMETA/MODULA: doc. dr. sc. Ana Marinković

IMENA NASTAVNIKA /SURADNIKA NA PREDMETU/MODULU: doc. dr. sc. Ana Marinković, izv. prof. dr. sc. Nevena Škrbić Alempijević, dr. sc. Ana Šverko, viša znan. sur.

JEZIK IZVOĐENJA PREDMETA MODULA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 10P-0S-5V

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA/MODULA

Koncept javnog prostora jedan je od temeljnih faktora razvoja grada kroz povijest, ne samo u njegovom materijalnom obliku, već i s obzirom na raznolike i složene urbane funkcije. Kolegij se bavi kontekstualiziranim razmatranjem povijesnoga razvoja politika javnih prostora kroz povijest i sukladnim morfološkim mijenama grada, problemom koji se počeo znanstveno razmatrati tijekom proteklih nekoliko desetljeća, a recentno postaje ključnim problemom ne samo u kontekstu arhitektonsko-urbanističkog oblikovanja i urbane topografije, već i globalnijih političko-ekonomskih procesa. Kroz odabrane nastavne cjeline naglasak je stavljen na kontinuitete i diskontinuitete u konceptualizaciji javnog prostora od razdoblja antike do suvremenog doba, koji se razmatraju kako na temelju pisanih dokumenata o javnom prostoru (u rasponu od narativnih opisa do urbanističkih regulacija), tako i na temelju morfološke analize odabranih povijesnih i suvremenih urbanih cjelina.

Shodno tome, posebno će se istaknuti nekoliko problema konceptualiziranja javnog prostora relevantnih za sva povijesna razdoblja: ideja granica i omeđivanja gradskog prostora, mehanizmi kontrole javnog prostora, inkluzivnost i ekskluzivnost javnog prostora (etnička, vjerska, rodna), odnos prema prirodi (kao ne-urbanom ili urbanom elementu), javni prostor kao nositelj kolektivne memorije, javni prostor i izvedbe, javna umjetnost (*public art*).

Nastavne cjeline:

1. Definicija i tipologija javnog prostora; javni i privatni prostor; koncepti i politike javnog prostora; mehanizmi kontrole i upravljanja; urbani kontekst – urbana topografija; ideja trga; javni prostor kao istraživačka tema – historiografija; morfološka analiza javnog prostora. Javni prostor u antici – javno vs. državno – *res publica* vs. *res communis*; agore i stoe; forumi i bazilike; javnost upravnih građevina, urbanističke matrice javnih prostora.

2. Javni prostor u srednjem vijeku – komunalni statuti – odredbe o javnom prostoru – regulacije; općinski trgovi i općinske ulice; crkva kao javni prostor; procesijske ceremonije između vjerskog i svjetovnog. Polifunkcionalnost javnih prostora i građevina u srednjem vijeku; (ne)dostupnost javnog prostora: gradske lože, upravne zgrade, fortifikacije.

3. Javni prostor u ranom novom vijeku – ideja javnog u traktatima – idealni grad;, renesansni vs. barokni trg, kazalište kao javni prostor i kazalište u javnom prostoru. Prostori javne kontrole: karantena, bolnica, vojarna, zatvor; klaonice i hrana u javnom prostoru.

4. Javni prostor u moderno doba – urbanističko planiranje; participativni procesi – uvođenje javne rasprave; javni prostor u socijalističkom i post-socijalističkom gradu. Negiranje povijesnih javnih prostora; UNESCO i javni prostor kao baština. Javni prostor kao politička tema nove ljevice; javni prostor i civilno društvo; commons – zajednički prostor; lažni javni prostori i održivi urbani razvoj.

5. Suvremene politike i prakse javnog prostora: mehanizmi stvaranja današnjega grada; javni prostori i tvorba sjećanja; javni prostor kao mjesto prijepora; javni prostor i izvedbe.

POPIS LITERATURE (OBVEZATNE I PREPORUČENE)

Obvezatna:

Hannah Arendt, *The Human Condition*. Chicago: Chicago University Press, 1958. (odjeljak *The Public and the Private Realm*)

Seyla Benhabib, "Models of Public Space: Hannah Arendt, the Liberal Tradition, and Jürgen Habermas", u: *Habermas and the Public Sphere*, ur. Craig Calhoun, Cambridge, MA: MIT Press, 1992., str. 73–97.

Michael Conan, Wangheng Chen (ur.), *Gardens, City Life and Culture*. Washington D.C.: Dumbarton Oaks Research Library and Collection, 2008. (poglavlje po izboru)

Matthew Carmona, Claudio de Magalhães, Leo Hammond, *Public Space The Management Dimension*, London: Routledge, 2008. (poglavlja "Public space through history", "Contemporary debates and public space")

Richard T. LeGates, Frederic Stout, *The City Reader*, Routledge Urban Reader Series. London – New York: Routledge, 2016. (poglavlje "Urban Space")

Lewis Mumford, *The City in History: Its Origins, Its Transformations, and Its Prospects*, New York, NY: Harcourt, Brace & World, 1961.

Kevin Lynch, *The Image of the City*, Cambridge, MA: MIT Press, 1960.

Benjamin W. Stanley et al., "Urban Open Spaces in Historical Perspective: A Transdisciplinary Typology and Analysis", u: *Urban Geography*, br. 8, 2012., str. 1089–1117.

Paul Zucker, *Town and Square: From the Agora to the Village Green*, New York: Columbia University Press, 1959.

Preporučena:

Khalid Al-Hagla, "Towards a sustainable neighborhood: The role of open spaces", u: *International Journal of Architectural Research*, br. 2, 2008., str. 162–177.

Jane Amidon, Kathryn Gustafson, *Radical Landscapes: Reinventing Outdoor Space*, London: Thames & Hudson, 2003.

Heather D. Baker, "A waste of space? Unbuilt land in the Babylonian cities of the first millennium BC", u: *Iraq*, br. 71, 2009., str. 89–98.

Tridib Banerjee, "The Future of Public Space Beyond Invented Streets and Reinvented Places", u: *Journal of the American Planning Association*, br. 67 (1), 2001., str. 9–24.

Timothy Beatley, *Green Urbanism. Learning from European Cities*. Washington, DC – Covelo, CA: Island Press, 2000.

Boštjan Bugarič, "Transformation of public space, from modernism to consumerism", u: *Urbani izziv*, br. 1–2, 2006. str. 173–176.

Stephen Carr, Mark Francis, Leanne G. Rivlin, Andrew M. Stone, *Public Space*, Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

William Cavanagh, "Empty space? Courts and squares in Mycenaean towns", u: *Urbanism in the Aegean Bronze Age*, ur. Keith Branigan, Sheffield Studies in Aegean Archaeology, sv. 4. Sheffield: Sheffield Academic Press, 2002., str. 119–134.

Richard L. Cleary, *The Place Royale and Urban Design in the Ancien Régime*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999.

Galen Cranz, *The Politics of Park Design: A History of Urban Parks in America*, Cambridge, MA: MIT Press, 1982.

Jasna Čapo, Valentina Gulin Zrnić (ur.), *Mjesto, nemjesto. Interdisciplinarna promišljanja prostora i kulture*, Zagreb, Ljubljana: Institut za etnologiju i folkloristiku – Slovenska akademija znanosti i umjetnosti, 2011.

Zeynep Çelik et al. (ur.), *Streets: Critical Perspectives on Public Space*, Berkeley, CA: University of California Press, 1994. (članak *The street triumphant: The urban impact of Roman triumphal parades*).

Raymond W. Gastil, Ryan Zoë (ur.), *Information exchange: how cities renew, rebuild, and remember*, New York: Van Alen Institute, 2003.

Jürgen Habermas, *The Structural Transformation of the Public Sphere*, Cambridge, MA: MIT Press, 1989. (*1962.) (odabrana poglavlja)

N. John Habraken, *The Structure of the Ordinary: Form and Control in the Built Environment*, Cambridge, MA: MIT Press, 1998.

Patsy Healey, *Urban Complexity and Spatial Strategies*, London, New York: Routledge, 2007.

Jane Jacobs, *Death and Life of Great American Cities*, New York: Random House, 1961.

Petra Kelemen, Nevena Škrbić Alempijević, *Grad kakav bi trebao biti. Etnološki i kulturnoantropološki osvrti na festivale*, Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2012.

Lynn Hollen Lees, "Urban public space and imagined communities in the 1980s and 1990s", u: *Journal of Urban History*, br. 20, 1994., str. 443–465.

Setha M. Low, Denise Lawrence-Zúñiga (ur.), *The Anthropology of Space and Place. Locating Culture*, Malden, Oxford: Blackwell Publishing, 2003.

Ali Madanipour, *Public and Private Spaces of The City*, London, New York: Routledge, 2003.

Don Mitchell, "The End of Public Space? People's Park, Definitions of the Public, and Democracy", u: *Annals of the Association of American Geographers*, br. 85 (1), 1995., str. 108–133.

Don Mitchell, *The Right to the City: Social Justice and the Fight for Public Space*, New York: Guilford, 2003.

Charles Moore, *You Have to Pay for the Public Life. Selected Essays*, ur. Kevin Keim, Cambridge, MA: MIT Press, 2001.

Jerry D. Moore, *Architecture and Power in the Ancient Andes: The Archaeology of Public Buildings*, Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

Nissen Sylke, "Urban Transformation. From Public and Private Space to Spaces of Hybrid Character", u: *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, br. 6, 2008., str. 1129–1149.

Christian Norberg-Schulz, *Phenomenology of Architecture*, Milano: Rizzoli, 1979.

E. J. Owens, *The City in the Greek and Roman World*, London: Routledge, 1991.

Robert Rotenberg, Gary McDonogh (ur.), *The Cultural Meaning of Urban Space*, Westport, CT: Bergin and Garvey, 1993.

Richard Sennett, "The Public Realm", u: *The Blackwell City Reader*, ur. G. Bridge, S. Watson, London: Blackwell Publishers, 2010., str. 261–273.

Neil Smith, Setha Low, "Introduction: The imperative of public space", u: *The Politics of Public Space*, ur. Setha Low, Neil Smith, London, New York: Routledge, 2006., str. 1–16.

Michael Southworth, Eran Ben-Joseph, *Streets and the Shaping of Towns and Cities*, New York: McGraw-Hill, 1997.

David Stronach, "The garden as a political statement: Some case studies from the Near East in the first millennium B.C.", u: *Bulletin of the Asia Institute*, br. 4, 1990., str. 171–182.

Bernard Tschumi, *Event-Cities 3: Concept vs. Context vs. Content*, Cambridge, MA: MIT Press, 2004.

Anthony Vidler, "The scenes of the street: Transformations in ideal and reality, 1750–1871", u: *On Streets*, ur. Stanford Anderson, Cambridge, MA: MIT Press, 1978., str. 29–112.

Francis Violich, *The Bridge to Dalmatia*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1998.

John Brian Ward-Perkins, *Cities of Ancient Greece and Italy: Planning in Classical Antiquity*, New York: George Braziller, 1974.

Jelena Zlatar, "Influence of shopping centres (as non-places) in Zagreb on the disappearance of public space", u: *Place, non-place. Interdisciplinary reflections on space and culture*, ur. Jasna Čapo, Valentina Gulin Zrnić, Zagreb: Library New Ethnography, 2011., str. 317–331.

Jelena Zlatar Gamberožić, Anđelina Svirčić Gotovac, "Transformation of Public Space in Zagreb since 2000.", u: *Public Spaces: Times of Crisis and Change*, (Published online: 07 Nov 2016), str. 105–126.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava će se izvoditi kroz predavanja i vježbe u kojima će naglasak biti na razgovoru i interakciji s poslijediplomantima. Vježbe će se provoditi u različitim formatima – od rasprava, analize literature i arhivske građe do razgovora s arhitektima/urbanistima/teoretičarima prostora/prostornim aktivistima o suvremenim politikama javnih prostora.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Od studenata se očekuje pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje u diskusijama te izrada pisanog sažetka jednog odabranog naslova iz popisa preporučene literature i izrada pisanog prijedloga istraživanja s popratnom bibliografijom na odabranu temu vezanu uz područje doktorskog rada kandidata.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Evaluacija kolegija provest će se kroz razgovor sa studentima i anonimnu anketu.

BROJ ECTS BODOVA (AKO IH IMA): 3

3. NAZIV PREDMETA/MODULA: *Povijesni izvori i život spomenika*

VRSTA (OBVEZNI ILI IZBORNI): obvezni izborni (povijest umjetnosti / kulturna baština)

IME NOSITELJA PREDMETA/MODULA: doc. dr. sc. Tanja Trška

IMENA NASTAVNIKA /SURADNIKA NA PREDMETU/MODULU: doc. dr. sc. Tanja Trška, izv. prof. dr. sc. Franko Čorić, doc. dr. sc. Ana Marinković, dr. sc. Danko Zelić, znan. savj.

JEZIK IZVOĐENJA PREDMETA MODULA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 10P-0S-5V

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA/MODULA

Predmet razmatra mijene i prilagodbe povijesnih spomenika i urbanih struktura u vremenu nakon njihovoga nastanka (do početka 20. stoljeća), uzrokovane specifičnim – trajnim ili privremenim – potrebama njihove prilagodbe novim namjenama, posvjedočene primarno arhivskim i povijesnim slikovnim izvorima. S obzirom na opseg sačuvanosti i stanje istraženosti arhivske građe, u fokusu predmeta su spomenici i urbani ambijenti na prostoru nekadašnje Dubrovačke Republike, gdje su prilagodbe postojećih zdanja novim funkcijama bile uzrokovane ne samo njihovom redovitom uporabom i zahvatima nužnima za neometano funkcioniranje države i njezinih institucija, nego i različitim povijesnim, društvenim i političkim okolnostima (poput promjena političkog uređenja vezanoga za pad Republike) ili prirodnim nepogodama poput požara i potresa (posebno Velike trešnje 1667.). Na primjerima opsežnih (na razini seksterija) i manjih intervencija (na razini pojedinačnih spomenika) razmatra se slojevitost stoljetnoga života kulturnih dobara dubrovačkoga područja, za koje arhivski i slikovni izvori nude podatke o arhitektonskim strukturama i umjetničkim djelima koji više ne postoje, ili o intervencijama koje danas nisu vidljive, a u nekom su trenutku bitno izmijenile izgled postojećih spomenika.

Nastavne cjeline:

1. Dubrovnik kao urbana cjelina: razvoj grada, zakonski okviri građevinskih intervencija u vrijeme Dubrovačke Republike, vlastela i vlast kao inicijatori, investitori i naručitelji, odnos privatnoga i javnoga interesa u izgradnji i obnovama grada, procesi urbanističke sistematizacije grada uzrokovani nepogodama.
2. Srednjovjekovni grad kroz arhivske i slikovne izvore: nestali spomenici i povijesni izvori, mogućnosti i izazovi rekonstrukcije povijesnih mijena srednjovjekovnih spomenika kroz arhivske i slikovne izvore.
3. Identitet grada i tradicija: renesansne rekonstrukcije i kontinuitet oblika u javnom prostoru, grad u službi države i država u službi grada, prostori dubrovačkih bratovština i prilagodbe sakralnih objekata.
4. Obnova grada nakon potresa 1667.: utjecaj potresa i požara na planirane i započete arhitektonske projekte, promjene u urbanoj strukturi grada, prilagodbe prostora privremenim funkcijama, odnos Crkve i države u procesima prenamjena urbanih cjelina i pojedinačnih spomenika.
5. Dubrovnik nakon pada Republike: prenamjene, obnove, desakralizacije, historicističke intervencije na povijesnim spomenicima.

POPIS LITERATURE (OBVEZATNE I PREPORUČENE)

Obvezatna:

Lukša Beritić, "Ubikacija nestalih građevinskih spomenika u Dubrovniku I", u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 10, 1956., str. 15–83.

Franko Ćorić, "Prilog poznavanju historicističkih intervencija na dubrovačkoj Divoni 1888. – 1892.", u: *Portal. Godišnjak Hrvatskog restauratorskog zavoda*, br. 4, 2013., str. 37–47.

Cvito Fisković, *Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku*, Zagreb: Matica hrvatska, 1947.

Cvito Fisković, "O vremenu i jedinstvenosti gradnje dubrovačke Divone", u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 7, 1953., str. 33–57.

Cvito Fisković, "Pri kraju razgovora o dubrovačkoj Divoni", u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 11, 1959., str. 106–117.

Nada Grujić, "Knežev dvor u Dubrovniku prije 1435. godine", u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 40, 2005., str. 149–168.

Nada Grujić, Danko Zelić, "Palača vojvode Sandalja Hranića u Dubrovniku", u: *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, br. 48, 2010., str. 47–132.

Katarina Horvat-Levaj, "Nadbiskupska palača: zaboravljeni spomenik dubrovačke barokne arhitekture", u: *Sic ars deprenditur arte: zbornik u čast Vladimira Markovića*, ur. Sanja Cvetnić, Milan Pelc, Daniel Premerl, Zagreb: Institut za povijest umjetnosti, Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2009., str. 265–288.

Ines Ivić, "Crkva i kult sv. Petilovrijenaca u srednjovjekovnom Dubrovniku", u: *Peristil: zbornik radova za povijest umjetnosti*, br. 59, 2016., str. 17–25.

Ljubo Karaman, "O vremenu gradnje Divone u Dubrovniku", u: *Historijski zbornik*, br. 4, 1951., str. 165–172.

Ljubo Karaman, "Osvrt na neke novije publikacije i tvrdnje iz područja historije umjetnosti Dalmacije", u: *Peristil: zbornik radova za povijest umjetnosti*, br. 1, 1951., str. 30–38.

Ljubo Karaman, Cvito Fisković, "Pri završetku razgovora o dubrovačkoj Divoni", u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 12, 1960., str. 180–196.

Ana Marinković, "O gradnji, funkciji i rušenju krstionice-zvonika dubrovačke romaničke katedrale", u: *Ars Adriatica*, br. 7, 2017., str. 83–98.

Renata Novak Klemenčič, "Obnova spomenikov v Dubrovniku v prvi polovici 15. stoletja", u: *Arhitekturna zgodovina 2*, ur. Renata Novak Klemenčič, Martina Malešič, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2014., str. 8–17.

Stanko Piplović, *Alois Hauser u Dalmaciji*, Split: Društvo prijatelja kulturne baštine, 2002.

Tanja Trška Miklošič, "Obnove nadbiskupskih posjeda u Dubrovniku u vrijeme nadbiskupa Giovannija Vincenza Lucchesinija", u: *Peristil: zbornik radova za povijest umjetnosti*, br. 56, 2013., str. 143–154.

Tanja Trška Miklošič, "Obnove crkve sv. Marije na otoku Mljetu u 17. i 18. stoljeću", u: *Prostor: znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam*, br. 42 (2), br. 2011., str. 311–321.

Tanja Trška, "Neostvareni projekt isusovačke crkve i kolegija (1659.) u Dubrovniku", u: *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 33, 2009., str. 125–140.

Danko Zelić, "Short-lived *Opera bella e buona*: the 1564 Chancel Screen of the Church of St Roch in Dubrovnik", u: *Scripta in Honorem Igor Fisković*, ur. Miljenko Jurković, Predrag Marković, Zagreb,

Motovun: University of Zagreb, International research center for Late Antiquity and the Middle Ages, Faculty of Humanities and Social Sciences, 2016., br. 271–281.

Danko Zelić, "Arhitektura dubrovačke Place – projekt 16. stoljeća", *Razmjena umjetničkih iskustava u jadranskoj bazenu*, ur. Jasenka Gudelj, Predrag Marković, Predrag, Zagreb: FF Press, 2016., str. 79–88.

Danko Zelić, "Dva požara, dvije obnove, dva stila: prilog poznavanju dubrovačke stambene arhitekture sredinom 16. stoljeća", u: *Peristil: zbornik radova za povijest umjetnosti*, br. 56, 2013., str. 113–126.

Danko Zelić, "Utilitas et lucrum – Općinske kuće u srednjovjekovnom Dubrovniku", *Umjetnost i naručitelji*, ur. Jasenka Gudelj, Zagreb: Institut za povijest umjetnosti, Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2010., str. 9–24.

Preporučena:

Lukša Beritić, *Urbanistički razvitak Dubrovnika*, Zagreb: Zavod za arhitekturu i urbanizam Instituta za likovne umjetnosti JAZU, 1958.

Filip de Diversis, *Opis slavnoga grada Dubrovnika*, (predgovor, transkripcija i prijevod s latinskoga) Zdenka Janeković Römer, Zagreb: Dom i svijet, 2004.

Nada Grujić, *Kuća u Gradu. Studije o dubrovačkoj stambenoj arhitekturi 15. i 16. stoljeća*, Dubrovnik: Matica hrvatska, 2013.

Katarina Horvat-Levaj (ur.), *Katedrala Gospe Velike u Dubrovniku*, Dubrovnik, Zagreb: Gradska župa Gospe Velike Zagreb, Institut za povijest umjetnosti, 2014.

Katarina Horvat-Levaj (ur.), *Zborna crkva sv. Vlaha u Dubrovniku*, Dubrovnik, Zagreb: Dubrovačka biskupija, Institut za povijest umjetnosti, ArtTresor naklada, 2017.

Milan Prelog, "Dubrovački statut i izgradnja grada (1272–1972)", u: *Peristil: zbornik radova za povijest umjetnosti*, br. 14–15, 1971., str. 81–94.

Ilario Principe, "Dubrovnik: la realtà nelle immagini storiche", u: *Mapping urban changes / Mapiranje urbanih promjena*, ur. Ana Plosnić Škarić, Zagreb: Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2017., str. 16–49.

Lorenzo Vitelleschi, *Povijesne i statističke bilješke o dubrovačkom okrugu = Notizie storiche e statistiche del circolo di Ragusa*, (uvodna studija i bilješke) Vinicije B. Lupis, (prev.) Ivona Fabris, Kornelija Bašica, Ivana Burđelez, Dubrovnik: Matica hrvatska, Državni arhiv u Dubrovniku, 2002.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava se izvodi kroz predavanja i vježbe u kojima će naglasak biti na razgovoru i interakciji sa studentima. Vježbe se provode u različitim oblicima, od rasprava i studentskih zadataka do rada na arhivskoj građi (izravno na građi sačuvanoj u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu i putem digitalnih reprodukcija arhivske građe sačuvane u Državnom arhivu u Dubrovniku i Arhivu Dubrovačke biskupije) i slikovnim izvorima. Pojedini segmenti predmeta će se modificirati i nadograđivati sukladno novim istraživanjima i interesima studenata.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Od studenata se očekuje pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje u diskusijama te izrada pismenoga rada na odabranu temu vezanu uz područje doktorskog rada kandidata.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Evaluacija kolegija provest će se kroz razgovor sa studentima i anonimnu anketu.

BROJ ECTS BODOVA (AKO IH IMA): 3

4. NAZIV PREDMETA/MODULA: *Popularna kultura i povijest umjetnosti*

VRSTA (OBVEZNI ILI IZBORNI): obvezni izborni (vizualna kultura / interdisciplinarno polje)

IME NOSITELJA PREDMETA/MODULA: prof. dr. sc. Frano Dulibić

IMENA NASTAVNIKA /SURADNIKA NA PREDMETU/MODULU: prof. dr. sc. Frano Dulibić, prof. dr. sc. Nikica Gilić, doc. dr. sc. Maša Grdešić

JEZIK IZVOĐENJA PREDMETA MODULA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 10P-0S-5V

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA/MODULA

Predmet *Popularna kultura i povijest umjetnosti* služi sagledavanju odnosa medija popularne kulture prema tzv. visokoj umjetnosti, njihovim razlikama, formalnim i sadržajnim ispreplitanjima, odnosno istraživanjima moći slike u različitim medijima i tehnikama. Naglasak će biti na uvidu u metodološke osnove istraživanja medija popularne kulture kao što su ilustracija, karikatura, strip i animirani film. Istraživanja artefakata popularne kulture koji proizlaze iz vizualnog načina izražavanja polaze od njihove likovne analize, ali podjednaku pozornost pridaje se odnosu prema tekstualnom predlošku, kao i kontekstualizaciji, kako povijesnoj i političkoj, tako i kulturnoj i to u najširem opsegu.

Nastavne cjeline:

1. Uvod u metodologiju istraživanja vizualnih medija popularne kulture;
2. Specifične karakteristike ilustracije, karikature i stripa;
3. Književnost i mediji popularne kulture;
4. Popularna kultura između socijalizma, kapitalizma i feminizma;
5. Promjene u medijima popularne kulture tijekom 20. i 21. stoljeća.

POPIS LITERATURE (OBVEZATNE)

Dominic Strianti, *An Introduction to Theoreis of Popular Culture*, London & New York: Routledge, 2004.

John Fiske, *Understanding Popular Culture*, Routledge, 2010.

Alan Male, *Illustration: A Theoretical and Contextual Perspective*, London, Oxford, New York: Bloomsbury Visual Arts, 2017.

Edward Lucie-Smith, *The Art of Caricature*, London: Cornell University Press, 1981.

Werner Hofmann, *Caricature*, London: Crown Publishers, 1957.

Dean Duda (ur.), *Politika teorije: zbornik rasprava iz kulturalnih studija*, Zagreb: Disput, 2006.

Maša Kolanović, *Udarnik! Buntovnik? Potrošač...Popularna kultura i hrvatski roman od socijalizma do tranzicije*, Zagreb: Naklada Ljevak, 2011.

Maša Grdešić, *Cosmopolitika: kulturalni studiji, feminizam i ženski časopisi*, Zagreb: Disput, 2013.

Radina Vučetić, *Koka-kola socijalizam*, Beograd: Službeni glasnik, 2012.

Frano Dulibić, *Povijest karikature u Hrvatskoj do 1940*, Zagreb: Leykam international, 2009.

OPIS METODA PROVOĐENJA NASTAVE

Nastava će se provoditi kroz predavanja i vježbe. Građu za istraživanje poslijediplomanti će moći sagledati interdisciplinarno, čemu će pridonijeti dva gostujuća predavača. Na vježbama će se analizirati literatura i mogućnosti primjene određenih teorija te analizirati građa koju poslijediplomanti trebaju obraditi. Dvoje suradnika iz područja komparativne književnosti pružiti će širi teoretski i kulturološki uvid u područje istraživanja.

OPIS NAČINA IZVRŠAVANJA OBVEZA

Studenti trebaju pohađati nastavu i aktivno sudjelovati u diskusijama na vježbama. Nastava treba rezultirati prijedlogom istraživanja proizašlim iz odabrane teme na kojoj će poslijediplomant raditi.

OPIS NAČINA PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Polaznici kolegija anonimnom anketom ocjenjuju kolegij.

BROJ ECTS BODOVA (AKO IH IMA): 3